6 Hodnocení bolesti u chirurgických pacientů

kap. 6: DOI: 10.32725/zsf.2021.74228179.04

Věra Hellerová

University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Health and Social Sciences, Institute of Nursing, Midwifery and Emergency Care, České Budějovice, Czech Republic

Souhrn

Hodnocení bolesti stejně jako účinku intervencí směřujících k jejímu snížení patří k základním dovednostem každé sestry. Z podstaty zaměření chirurgických oborů je jasné, že v tomto případě má hodnocení svá specifika. Současné ošetrovatelství, vědecko-technický pokrok, multimédia nám poskytují řadu podnětů a inspiraci, jak management bolesti zkvalitnit. Pro EBN a zejména EBP je schopnost učit se novým věcem a určitá otevřenost nezbytná. Sestry mají k dispozici řadu standardizovaných nástrojů pro hodnocení bolesti, které jsou objektivní, efektivní, validní. Míra jejich využití sice záleží na daném zdravotnickém zařízení, ale je také v rukou sester samotných. Ukazuje se, že kvalita péče poskytované v rámci managementu bolesti ve smyslu hodnocení bolesti, využívání kritického myšlení v průběhu tohoto procesu, navázání spolupráce s pacientem i lékařem, je ovlivněná řadou faktorů. Nelze přitom opomenout roli délky praxe a vzdělání sester. Kromě vzhledu do současného stavu hodnocení bolesti u chirurgických pacientů v Jihočeském kraji naše výsledky přinášejí inspiraci k využití standardizovaného nástroje SF-MPQ-2. Ten může sestrám pomoci v posouzení fyzické a emoční složky bolesti, což je pro celkovou léčbu bolesti důležité.

Klíčová slova: hodnocení bolesti, chirurgický pacient, praxe sester, standardizovaný nástroj, vzdělání sester

Podkapitoly:

6.1 Bolest jako ošetrovatelská diagnóza

6.2 Škály využívané pro hodnocení bolesti

Literatura

1. Buppha, P., et al. (2016). Reliability and Validity of the Thai Short-Form McGill Pain Questionnaire-2 (SF-MPQ-2). *J Anesth Clin Res* 7: 651. DOI: 10.4172/2155-6148.1000650.
2. Campagna, S., et al. (2016). Postoperative pain, an unmet problem in day or overnight Italian surgery patients: a prospective study. *Pain Res Manag* 2016: 6104383. DOI: 10.1155/2016/6104383.
3. Corbett, A., et al. (2014). The importance of pain management in older people with dementia. *Br Med Bull* 111 (1): 139–148. DOI: 10.1093/bmb/ldu023.
4. Daneš, L. (2018). Bolest a sexuální dysfunkce mužů. Praha: Grada, 152 s.

5. Dworkin, R. H., et al. (2009). Development and initial validation of an expanded and revised version of the Short-form McGill Pain Questionnaire (SF-MPQ-2). *Pain* 144(1–2): 35–42. DOI: 10.1016/j.pain.2009.02.007.
6. Edirisinghe, N. P., et al. (2019). Psychometric properties of Sinhala version of short-form McGill pain questionnaire-2 (sf mpq-2-sin) among patients with cancer pain in Sri Lanka. *Pain Res Manag* 2019: 5050979. DOI: 10.1155/2019/5050979.
7. Fernandez, E. (2005). The relationship between anger and pain. *Curr Pain Headache Rep* 9(2): 101–105. DOI: 10.1007/s11916-005-0046-z.
8. Göransson, K. E., et al. (2015). Pain rating in the ED – a comparison between 2 scales in a Swedish hospital. *Am J Emerg Med* 33(3): 419–422. DOI: 10.1016/j.ajem.2014.12.069.
9. Gregory, J. (2019). Use of pain scales and observational pain assessment tools in hospital settings. *Nurs Stand (v tisku)*. DOI: 10.7748/ns.2019.e11308.
10. Hasvik, E., et al. (2019). Cross-cultural adaptation and validation of the Norwegian short-form McGill pain questionnaire-2 in low back-related leg pain. *Spine* 44(13): E774–E781. DOI: 10.1097/BRS.0000000000002976.
11. Herr, K. (2011). Pain assessment strategies in older patients. *J Pain* 12(3 Suppl. 1): S3–S13. DOI: 10.1016/j.jpain.2010.11.011.
12. Hřib, R., Hakl, M. (2005). Akutní bolest. *Remedia*. [online] [cit. 2020-01-22]. Dostupné z: <http://www.remedia.cz/Archiv-rocniku/Rocnik-2005/4-5-2005/Akutni-bolest/e-9n-9M-aX.magarticle.aspx>
13. Chromý, P., Honzák, R., a kol. (2005). *Somatizace a funkční poruchy*. Praha: Grada.
14. IASP (2017). IASP Terminology. [online] [cit. 2020-01-22]. Dostupné z: <https://www.iasp-pain.org/Education/Content.aspx?ItemNumber=1698>
15. IASP (2019). IASP's Proposed New Definition of Pain Released for Comment. [online] [cit. 2020-01-22]. Dostupné z: <https://www.iasp-pain.org/PublicationsNews/NewsDetail.aspx?ItemNumber=9218>
16. Jorns, T. P., et al. (2019). Validity and reliability testing of the e-san version of the short-form McGill pain questionnaire in musculoskeletal, neuropathic and odontogenic pain. *J Med Assoc Thai* 102(4): 75–81.
17. Karlsten, R., et al. (2005). Improving assessment of postoperative pain in surgical wards by education and training. *Qual Saf Health Care* 14(5): 332–335. DOI: 10.1136/qshc.2004.010330.
18. Kiavar, M., et al. (2016). Comparison of Two Pain Assessment Tools, “Facial Expression” and “Critical Care Pain Observation Tool” in Intubated Patients After Cardiac Surgery. *Anesth Pain Med* 6(1): e33434. DOI: 10.5812/aapm.33434.
19. Knotek, P., et al. (2002). Czech version of the short form of the McGill University pain questionnaire: restandardization. *Bolest* 5(3): 169–172.
20. Kolektiv autorů (2006). *Vše o léčbě bolesti: příručka pro sestry*. Praha: Grada, 355 s.
21. Koutná, M., et al. (2017). Validizace ošetřovatelské diagnózy akutní a chronická bolest dle NANDA International u pacientů s ránou. *Cesk Slov Neurol N* 80(Suppl. 1): 54–60. DOI: 10.14735/amcsnn2017S54.
22. Křivohlavý, J. (1992). *Bolest – její diagnostika a psychoterapie*. Brno: Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví, 66 s.
23. Kumar, K. H., Elavarasi, P. (2016). Definition of pain and classification of pain disorders. *J Adv Clin Res Insights* 3: 87–90. DOI: 10.15713/ins.jcrl.112.
24. Málek, J., Ševčík, P., a kol. (2014). *Léčba pooperační bolesti*. Praha: Mladá fronta, 152 s.
25. Mandysová, P., et al. (2017). Comparison of Three Self- Report Pain Scales in Czech Patients with Stroke. *Central European Journal of Nursing and Midwifery* 8(1): 572–579. DOI: 10.15452/CEJNM.2017.08.0004.
26. Meissner, W., Zaslansky, R. (2019). A survey of postoperative pain treatments and unmet needs. *Best Pract Res Clin Anaesthesiol* 33(3): 269–286. DOI: 10.1016/j.bpa.2019.10.003.
27. Melzack, R. (1987). The short-form McGill Pain Questionnaire. *Pain* 30(2): 191–197. DOI: 10.1016/0304-3959(87)91074-8.

28. Ministerstvo zdravotnictví České republiky (2020). Národní ošetrovatelský postup. Péče o pacienta s bolestí. [online] [cit. 2020-01-22]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/wepub/18576/40361/NOP%20P%C3%A9%C4%8De%20o%20pacienta%20s%20bolest%C3%AD.pdf>
29. Mustajoki, M., et al. (2020). Pain assessment in native and non-native language: Difficulties in reporting the affective dimensions of pain. *Scand J Pain* 18(4): 575–580. DOI: 10.1515/sjpain-2018-0043.
30. NANDA International (2020). Ošetrovatelské diagnózy. Definice a klasifikace. 2018–2020. 11. vyd. Praha: Grada.
31. Okifuji, A., et al. (1999). Anger in chronic pain: investigations of anger targets and intensity. *J Psychosom Res* 47(1): 1–12. DOI: 10.1016/S0022-3999(99)00006-9.
32. Olišarová, V., et al. (2020). Pain assessment in surgical patients in the South Bohemia Region. *Cent Eur J Nurs Midw* 11(2): 62–69. DOI: 10.15452/CEJNM.2020.11.0011.
33. Olisarova, V., et al. (2021). Pain Assessment: Benefits of Using Pain Scales for Surgical Patients in South Bohemian Hospitals. *Healthcare (Basel)* 9(2): 171. DOI: 10.3390/healthcare9020171.
34. Pavlin, D. J., et al. (2004). A survey of pain and other symptoms that affect the recovery process after discharge from an ambulatory surgery unit. *J Clin Anesth* 16(3): 200–206. DOI: 10.1016/j.jclinane.2003.08.004.
35. Pinto, A., et al. (2016). Surgical complications and their impact on patients' psychosocial well-being: a systematic review and meta-analysis. *BMJ Open* 6(2): e007224. DOI: 10.1136/bmjopen-2014-007224.
36. Pokorná, A., a kol. (2013). Ošetrovatelství v geriatrii. Praha: Grada, 202 s.
37. Sinatra, R. (2010). Causes and Consequences of Inadequate Management of Acute Pain. *Pain Med* 11(12): 1859–1871. DOI: 10.1111/j.1526-4637.2010.00983.x.
38. Rokyta, R., a kol. (2009). Bolest a jak s ní zacházet. Praha: Grada.
39. Rokyta, R., Kršiak, M., Kozák, J. (2012). Bolest. 2., přeprac. vyd. Praha: Tigris.
40. Rosén, H. I., et al. (2011). Patients' experiences of pain following day surgery – at 48 hours, seven days and three months. *Open Nurs J* 5: 52–59. DOI: 10.2174/1874434601105010052.
41. Sinatra, R. (2010). Causes and Consequences of Inadequate Management of Acute Pain. *Pain Med* 11(12): 1859–1871. DOI: 10.1111/j.1526-4637.2010.00983.x.
42. Snow, A. L., et al. (2004). Conceptual Model of Pain Assessment for Noncommunicative Persons With Dementia. *Gerontologist* 44(6): 807–817. DOI: 10.1093/geront/44.6.807.
43. Swift, A. W. (2018) Understanding pain and the human body's response to it. *Nursing Times* 114(3): 22–26.
44. Vorlíček, J., Abrahámová, J., Vorlíčková, H., a kol. (2012). Klinická onkologie pro sestry. 2., přeprac. a doplněné vyd. Praha: Grada, 448 s.
45. Zacharová, E., Haluzíková, J. (2013). Bolest a její zvládání v ošetrovatelské péči. *Interní Med* 15(11–12): 372–374.